

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

28. studenoga 2013.*

„Povreda obveze države članice – Direktiva 91/271/EEZ – Pročišćavanje komunalnih otpadnih voda – Presuda Suda kojom je utvrđena povreda – Neizvršenje – Članak 260. UFEU-a – Novčane kazne – Odmjeravanje novčane kazne i paušalnog iznosa“

U predmetu C-576/11,

povodom tužbe zbog povrede obveze države članice na temelju članka 260. UFEU-a podnesene 18. studenoga 2011.,

Europska komisija, koju zastupaju O. Beynet, B. Simon i E. Manhaeve, u svojstvu agenata, s adresom za dostavu u Luxembourg,

tužitelj,

protiv

Velikog Vojvodstva Luksemburg, koje zastupaju P. Frantzen i C. Schiltz, u svojstvu agenata,

tuženika,

koje podupire:

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koju zastupaju S. Behzadi-Spencer, C. Murrell i S. Ford, u svojstvu agenata,

intervenijent,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano, predsjednik vijeća, A. Borg Barthet (izvjestitelj), i E. Levits, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 24. travnja 2013.,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

- 1 Svojom tužbom Europska komisija zahtijeva od Suda da:
  - utvrdi da Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije ispunilo svoje obveze koje proizlaze iz članka 260. stavka 1. UFEU-a ne poduzevši potrebne mjere kako bi postupilo u skladu s presudom Komisija/Luksemburg (C-452/05) od 23. studenoga 2006.;
  - naloži Velikom Vojvodstvu Luksemburg plaćanje Komisiji novčane kazne od 11.340 eura po danu kašnjenja izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg, računajući od dana dostave presude u ovom predmetu do dana izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg;
  - naloži Velikom Vojvodstvu Luksemburg plaćanje Komisiji dnevnog paušalnog iznosa od 1248 eura, računajući od dana objave gore navedene presude Komisija/Luksemburg do dana objave presude u ovom predmetu ili do dana izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg, ako se izvršenje provede ranije, i;
  - naloži Velikom Vojvodstvu Luksemburg snošenje troškova.

Pravni okvir

- 2 Članak 1. Direktive Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, str. 40.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 1., str. 5.), navodi sljedeće ciljeve:

„Ova se Direktiva odnosi na prikupljanje, pročišćavanje i ispuštanje komunalnih otpadnih voda, te pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda iz određenih industrijskih sektora. Cilj Direktive je zaštita okoliša od štetnih utjecaja ispuštanja gore navedenih otpadnih voda.”

- 3 Članak 2. točka 6. Direktive 91/271 definira „1 p. e. (populacijski ekvivalent)” kao „organsko biorazgradivo opterećenje koje ima petodnevnu biokemijsku potražnju kisika (BPK5) od 60 g kisika dnevno”;

- 4 Članak 5. te direktive određuje:

„1. Za potrebe stavka 2., države članice će do 31. prosinca 1993. utvrditi osjetljiva područja prema mjerilima utvrđenima u Prilogu II.

2. Države članice će osigurati da se komunalne otpadne vode koje ulaze u sabirne sustave prije ispuštanja u osjetljiva područja podvrgnu strožem pročišćavanju od onog opisanog u članku 4. najkasnije do 31. prosinca 1998. za sva ispuštanja iz aglomeracija s više od 10 000 p. e.

[...]

4. Alternativno, zahtjevi za pojedine stanice utvrđeni u gornjim stavcima 2. i 3. ne moraju se primijeniti u osjetljivim područjima ako se može dokazati da je minimalni postotak smanjenja ukupnog opterećenja koje ulazi u stanice za pročišćavanje otpadnih voda u tom području najmanje 75 % za ukupni fosfor i najmanje 75 % za ukupni dušik.

5. Ispuštanja iz stanica za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koja se nalaze u odgovarajućim područjima zahvata osjetljivih područja i koja doprinose onečišćenju tih područja podliježu stavcima 2., 3. i 4.

U slučajevima kad se područja zahvata u cijelosti ili djelomično nalaze u drugoj državi članici, primjenjuje se članak 9.

[...]

8. Država članica ne mora utvrditi osjetljiva područja u svrhe ove Direktive ako primjenjuje pročišćavanje utvrđeno u stavcima 2., 3. i 4. na cijelom svom području.”

Presuda Komisija/Luksemburg

- 5 U okviru svojih očitovanja iznesenih Sudu u gore navedenom predmetu Komisija/Luksemburg, Veliko Vojvodstvo Luksemburg istaknulo je da je nacionalni akcijski program s ciljem modernizacije komunalnih stanica za pročišćavanje bio pokrenut radi poštovanja nacionalnih odredbi kojima je prenesena Direktiva 91/271. Dakle, ta država članica procjenjuje da je postotak smanjenja ukupnog opterećenja dušikom morao dosegnuti 75 % najkasnije 2008., nakon dovršetka modernizacije odnosnih stanica za pročišćavanje.
- 6 Komisija je procijenila da 8 od 11 aglomeracija koje imaju p. e. više od 10.000 nije u skladu s Direktivom 91/271.
- 7 U gore navedenoj presudi Komisija/Luksemburg Sud je utvrdio da, s obzirom na to da nije uspjelo dokazati da je minimalni postotak smanjenja ukupnog opterećenja dušikom koji ulazi u stanice za pročišćavanje postiže najmanje 75 % od ukupne količine dušika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije izvršilo svoje obveze koje proizlaze iz članka 5. stavka 4. Direktive 91/271.

Predsudski postupak

- 8 U okviru nadzora nad izvršenjem gore navedene presude Komisija/Luksemburg, Komisija je 6. prosinca 2006. zatražila od Velikog Vojvodstva Luksemburg opis mjera poduzetih za izvršenje te presude.
- 9 Pismom opomene od 27. ožujka 2007. Komisija je obavijestila Veliko Vojvodstvo Luksemburg da još nije zaprimila nikakvu komunikaciju o mjerama koje je poduzela ta država članica u svrhu izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg. Veliko Vojvodstvo Luksemburg odgovorilo je na pismo opomene 7. kolovoza 2007.
- 10 Slijedom toga odgovora, koji je ocijenjen kao nezadovoljavajući, Komisija je 23. listopada 2007. uputila obrazloženo mišljenje Velikom Vojvodstvu Luksemburg. Odgovorili su joj poštom od 21. siječnja 2008. i 23. prosinca 2009.
- 11 Dodatno pismo opomene upućeno je toj državi članici 28. lipnja 2010., na koje je ta država odgovorila pismima od 17. rujna 2010., 12. svibnja 2011. i 28. lipnja 2011.
- 12 U pogledu odgovora koje je dostavilo Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Komisija je procijenila da ono još uvijek nije u cijelosti izvršilo gore navedenu presudu Komisija/Luksemburg, s obzirom na to da šest stanica za pročišćavanje koje služe aglomeracijama s više od 10.000 p. e. na kraju 2010. godine i dalje nije bilo u skladu s obvezama navedenima u članku 5. stavku 4. Direktive 91/271.
- 13 Budući da Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije u roku poduzelo potrebne mjere kako bi postupilo u skladu s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg, Komisija je odlučila podnijeti ovu tužbu.

Razvoj događaja tijekom ovog postupka

- 14 Rješenjem predsjednika Suda od 16. travnja 2012. Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske odobrena je intervencija na strani Velikog Vojvodstva Luksemburg.
- 15 Iz rasprave od 24. travnja 2013. proizlazi da Komisija i Veliko Vojvodstvo Luksemburg primjenjuju različite metode izračuna za mjerenje stope usklađenosti za odnosne stanice za pročišćavanje.
- 16 Prema Komisiji, Veliko Vojvodstvo Luksemburg procjenjuje stanice koje služe potrebama grada Luxembourg na osnovi kriterija od 15 mg ukupnog dušika po litri, iako je, sukladno tablici 2. Dodatka I. Direktive 91/271, kad je riječ o aglomeraciji s više od 100.000 e. p., potrebno ispuniti kriterije od 10 mg ukupnog dušika po litri. Dakle, ako bi se zadržali kriteriji koje primjenjuje Komisija, četiri stanice ne bi bile usklađene, dok Veliko Vojvodstvo Luksemburg smatra da bi tada dvije stanice od njih šest ostale neusklađene.
- 17 Naime, tijekom rasprave Veliko Vojvodstvo Luksemburg smatralo je da dvije stanice nisu u skladu s odredbama Direktive 91/271, i to Bonnevoie i Blessbruck. Što se tiče prve, radovi bi trebali biti gotovi najkasnije tijekom 2014. godine. Što se tiče druge stanice, zastupnik ove države članice nije bio u mogućnosti dati točan datum dovršetka radova, ali je naznačio da bi u svakom slučaju radovi trebali trajati znatno dulje od onih predviđenih za stanicu Bonnevoie.

O povredi obveze

Argumentacija stranaka

- 18 Što se tiče navodne povrede, Komisija podsjeća da, sukladno članku 260. stavku 1. UFEU-a, ako Sud utvrdi da država članica nije izvršila jednu od svojih obveza na temelju Ugovora o FEU, ta je država dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi Suda. Što se tiče roka u kojem se presuda treba izvršiti, Komisija precizira da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, interes koji se vezuje uz hitnu i ujednačenu primjenu prava Unije zahtijeva da to izvršenje treba odmah započeti i dovršiti u najkraćim mogućim rokovima (presuda od 9. prosinca 2008., Komisija/Francuska, C-121/07, Zb., str. I-9159., točka 21. i navedena sudska praksa).
- 19 Veliko Vojvodstvo Luksemburg ukazalo je na razvoj situacije u okviru dotičnih šest stanica za pročišćavanje. Dostavili su pojašnjenja što se tiče šest stanica za pročišćavanje kao i objašnjenja što se tiče povreda koje im se stavlja na teret.
- 20 Što se tiče stanice za pročišćavanje Übersyren, Veliko Vojvodstvo Luksemburg objašnjava da ta postaja prima otpadne vode luksemburške zračne luke. Iznimno obilne snježne oborine u prosincu 2010. bile su uzrok prekoračenja uobičajenih vrijednosti za taj mjesec zbog količine upotrijebljenih proizvoda, s jedne strane za čišćenje pista, prometnih trakova i područja za promet te s druge strane za odmrzavanje zrakoplova prije polijetanja. Neusklađenost parametra „biološke potražnje kisika” potječe iz uporabe velikih količina glikola kao sredstva za odmrzavanje krila zrakoplova tijekom tog razdoblja. Prekoračenje graničnih vrijednosti za taj parametar nije imalo utjecaja na eliminaciju dušikovih tvari, tako da, suprotno onome što sugerira Komisija, nije bilo nedosljednosti u zaključcima koje su nacionalna tijela mogle izvesti iz rezultata analize.
- 21 Prema Velikom Vojvodstvu Luksemburg, loš rezultat samo u mjesecu prosincu 2010. doveo je do neusklađenosti postaje za pročišćavanje Übersyren za 2010. godinu, iako je najkasnije od 2003. rezultat te stanice za pročišćavanje bio u skladu s vrijednostima propisanim Direktivom 91/271. Naime, dosad zabilježene vrijednosti za 2011. godinu potvrđuju da se radilo o izvanrednom događaju.

- 22 Što se tiče stanice za pročišćavanje Beggen, Veliko Vojvodstvo Luksemburg upozorava da je ta stanica puštena u pogon tijekom prve polovice 2011. godine i da je to daleko najveća stanica za pročišćavanje u toj državi. Njezin kapacitet obrade od 300.000 p. e. tri je puta veći od druge najveće stanice u zemlji i također osigurava obradu polovice opterećenja koje stvara aglomeracija Luxembourg. Rezultat se nastavlja poboljšavati, što dovodi do zaključka da je postrojenje blizu postizanja traženog rezultata.
- 23 Prikupljeni rezultati za stanicu Hesperange također pokazuju da su učinci u skladu s razinama propisanim Direktivom 91/271.
- 24 Zbog izvanrednih meteoroloških uvjeta u zimi 2010., gradnja stanice za pročišćavanje Mersch pokazuje lagano zaostajanje, tako da je puštanje u pogon prve faze, koja može osigurati obradu obujma dostatnog za pokrivanje aktualnih potreba, najavljeno za prvo tromjesečje 2012. godine umjesto za treće tromjesečje 2011. godine.
- 25 Slijedom ponovnih pregovora s izvođačem radova, narudžba za radove iskopavanja kolektora kako bi se omogućio odvod otpadnih voda koje trenutno pročišćava stanica za pročišćavanje Bonnevoie prema stanici za pročišćavanje Beggen poslana je početkom mjeseca listopada 2011. Izgradnja je započela, a rok za izvođenje radova je 900 dana.
- 26 Naposljetku, Veliko Vojvodstvo Luksemburg naznačilo je da je projekt proširenja i modernizacije stanice za pročišćavanje Bleesbruck u postupku razrade te će u svakom slučaju biti potrebno uzeti u obzir rezultate studije utjecaja na okoliš koja je u tijeku.
- 27 Može se zaključiti da, iako je sankcija bila proporcionalna i odvratajuća, radovi za usklađivanje te države članice s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg u tijeku su i ne mogu se ubrzati. Naime, ne radi se o tome da Chambre des députés (luksemburški parlament) jednostavno usvoji akt, već o rekonstrukcijskim građevinskim radovima kako bi se uskladilo s navedenom presudom.

Ocjena Suda

- 28 Prema članku 260. stavku 2. UFEU-a, ako smatra da dotična država članica nije poduzela potrebne mjere kako bi postupila u skladu s presudom Suda, Komisija, nakon što toj državi pruži priliku za očitovanje, može predmet uputiti Sudu, određujući pritom visinu paušalnog iznosa ili novčane kazne koju je dotična država članica dužna platiti, a koju smatra primjerenom s obzirom na okolnosti.
- 29 U tom pogledu, dan prema kojemu se određuje postojanje povrede na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a jest dan isteka roka određenog pismom opomene upućenim temeljem te odredbe (presuda od 11. prosinca 2012., Komisija/Španjolska, C-610/10, točka 67. i od 25. lipnja 2013., Komisija/Češka Republika, C-241/11, točka 23.).
- 30 U ovom slučaju, kao što je to na raspravi prepoznalo i Veliko Vojvodstvo Luksemburg, barem što se tiče dviju stanica za pročišćavanje, ta država članica nije se uskladila sa zahtjevima propisanim gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg. Posljedično, jasno je da, po isteku razdoblja od dva mjeseca otkad je država članica primila dodatno pismo opomene spomenuto u točki 11. ove presude, to jest 28. kolovoza 2010., odnosna država u svakom slučaju nije usvojila sve mjere nužne da se u cijelosti uskladi s obvezama koje proistječu iz navedene presude.
- 31 U tim uvjetima, prikladno je utvrditi da, ne poduzevši potrebne mjere kako bi postupilo u skladu s presudom Komisija/Luksemburg, Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije ispunilo svoje obveze na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a.

O novčanim kaznama

Argumentacija stranaka

- 32 Komisija je zatražila od Suda da naloži Velikom Vojvodstvu Luksemburg plaćanje, s jedne strane, paušalnog iznosa od 1248 eura pomnoženog s brojem dana između objave gore navedene presude Komisija/Luksemburg i datuma presude Suda u ovom postupku ili trenutka potpune usklađenosti sa zahtjevima navedene presude kao i, s druge strane, plaćanje dnevne novčane kazne od 11.340 eura računajući od datuma kasnije presude do potpunog izvršenja prve presude od države članice.
- 33 Pozivajući se na smjernice iz svoje komunikacije od 13. prosinca 2005. pod naslovom „Primjena članka 228. Ugovora o EU-u” [SEC(2005) 1658], kao što je izmijenjena komunikacijom od 20. srpnja 2010. pod naslovom „Primjena članka 260. Ugovora o funkcioniranju Europske unije – ažuriranje podataka koji se koriste za izračunavanje paušalnog iznosa i novčane kazne koje Komisija predlaže Sudu u okviru postupaka zbog povreda europskog zakonodavstva” [SEC(2010) 923/3], Komisija smatra da bi se određivanje novčanih sankcija trebalo temeljiti na težini povrede, njezinom trajanju i nužnosti osiguravanja odvrćajućeg učinka sankcije kako bi se izbjeglo ponavljanje povrede.
- 34 Prije svega, što se tiče težine povrede, Komisija predlaže primjenu sankcija izračunatih na temelju koeficijenta težine 6 od 20, uzimajući u obzir kako važnost pravila Unije koja su predmet povrede, odnosno pravila direktive čiji je cilj zaštita ljudskog zdravlja i okoliša, tako i učinke neizvršenja presude u pitanju na opće i pojedinačne interese te širinu rizika od onečišćenja koja iz toga proizlazi.
- 35 Nadalje, što se tiče kriterija vezanog uz trajanje povrede, Komisija drži da bi trebalo izračunati paušalni iznos s obzirom na razdoblje između objave gore navedene presude Komisija/Luksemburg, čije se izvršenje zahtijeva, i dana kada je Komisija odlučila obratiti se Sudu, što je otprilike 59 mjeseci, a što temeljem komunikacije od 13. prosinca 2005. odgovara koeficijentu trajanja 3.
- 36 Konačno, što se tiče nužnosti određivanja odvrćajuće sankcije kako bi se spriječilo ponavljanje povreda, Komisija je, primjenjujući komunikaciju od 20. srpnja 2010., utvrdila faktor „n” u iznosu 1, utemeljen na kapacitetu plaćanja Velikog Vojvodstva Luksemburg.
- 37 U svojim očitovanjima, kako pisanim tako i usmenim, Veliko Vojvodstvo Luksemburg istaknulo je kako bi pri ocjenjivanju težine i trajanja povrede trebalo uzeti u obzir napore i poboljšanja kao i radove nužne za usklađivanje s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg. Naime, budući da usklađivanje s tom presudom nije izvedivo samo zakonodavnim aktom, već zahtijeva ukupnost planiranja, podugovaranja, koja su uzrok određenih zakašnjenja, i radova, iz toga slijedi da je usklađivanje nužno dulje nego da se isto postiže jednostavnim zakonodavnim aktom.
- 38 Veliko Vojvodstvo Luksemburg dodaje da stupanj težine treba procijeniti sukladno tome. Produljeno trajanje usklađivanja u ovom konkretnom slučaju, prema toj državi članici, ne opravdava nužno strožu ocjenu težine povrede, a time i nametanje višeg paušalnog iznosa.
- 39 Ujedinjena Kraljevina smatra da bi Komisija u okviru infrastrukturnih zahvata velike širine kao u ovom slučaju trebala predvidjeti razuman rok izvršenja, uzimajući u obzir ukupnost parametara kao što su izrada projekta, njegova tehnička realizacija ili priroda propisa čije poštovanje treba osigurati. Komisija također treba, ako je primjenjivo, uzeti u obzir i događaje koji se ne mogu pripisati državi članici kao što su prirodne katastrofe. Među elementima koji omogućuju procjenu razumnog ili nerazumnog roka treba uzeti u obzir i administrativne i sudske postupke predviđene pravom Unije i nacionalnim pravom. Konačno, Ujedinjena Kraljevina ističe da je na Komisiji da dokaže da je trajanje izvršenja presude kojom se utvrđuje povreda obveze bilo nerazumno.

- 40 Prema Ujedinjenoj Kraljevini, Komisija treba odnosnoj državi članici priznati razuman rok za provedbu ne samo minimalno nužnih radova nego i zahtjevnijeg zahvata od kojeg bi bilo više koristi za okoliš nego što bi država članica htjela poduzeti radi usklađenja s presudom na temelju članka 258. UFEU-a.

Ocjena Suda

- 41 Nakon što je utvrdio da se Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije uskladilo s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg, čije izvršenje Komisija zahtijeva, Sud može toj državi članici, primjenjujući drugu alineju članka 260. stavka 2. UFEU-a, odrediti plaćanje paušalnog iznosa ili novčane kazne.
- 42 U tom pogledu, referentni datum za ocjenu postojanja povrede na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a jest dan isteka roka iz pisma opomene upućenog na temelju te odredbe (presude od 11. prosinca 2012., Komisija/Španjolska, C-610/10, točka 67., i od 25. lipnja 2013., Komisija/Češka Republika, C-241/11, točka 23.). Međutim, kao u ovom predmetu, ako je postupak zbog povrede započeo na temelju članka 228. stavka 2. UEZ-a, referentni datum za ocjenu postojanja povrede jest dan isteka roka određenog u obrazloženom mišljenju upućenom prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, odnosno 1. prosinca 2009. (vidjeti, u tom smislu, presudu od 17. studenoga 2011., Komisija/Italija, C-496/09, Zb., str. I-11483., točku 27.).

Novčana kazna

– Načelo nametanja novčane kazne

- 43 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, nametanje novčane kazne načelno je opravdano samo ako povreda zbog neizvršenja prethodne presude traje i u vrijeme dok Sud ispituje činjenice (presuda od 19. prosinca 2012., Komisija/Irska, C-374/11, točka 33. i navedena sudska praksa).
- 44 U ovom slučaju potrebno je utvrditi da u trenutku ispitivanja kao i na dan rasprave mjere nužne za izvršenje gore navedene presude Komisija/Luksemburg još nisu bile u potpunosti usvojene.
- 45 U tim uvjetima, Sud smatra kako osuđivanje Velikog Vojvodstva Luksemburg na plaćanje novčane kazne predstavlja primjereno financijsko sredstvo za osiguranje potpunog izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg.

– Iznos novčane kazne

- 46 Valja podsjetiti da, u primjeni svojih ovlasti ocjene stvari, na Sudu je da odmjeri novčanu kaznu tako da je, s jedne strane, prilagođena okolnostima slučaja i, s druge strane, proporcionalna utvrđenoj povredi kao i mogućnostima plaćanja odnosno države članice (vidjeti gore navedenu presudu Komisija/Irska, točku 36. i navedenu sudsku praksu).
- 47 U okviru ocjene Suda, kriteriji koje treba uzeti u obzir kako bi se osigurala prinudna priroda kazne u cilju ujednačene i učinkovite primjene prava Unije u načelu su trajanje povrede, stupanj težine povrede i mogućnost plaćanja odnosno države članice. Za primjenu tih kriterija Sud je pozvan uzeti u obzir osobito posljedice izostanka izvršenja u odnosu na javni i privatni interes koji je u pitanju kao i žurnost kojom bi se država članica trebala uskladiti sa svojim obvezama (vidjeti presudu od 11. prosinca 2012., Komisija/Španjolska, C-610/10, točku 119. i navedenu sudsku praksu).

- 48 U ovom predmetu potrebno je istaknuti da Komisija predlaže da se radi izračuna iznosa dnevne kazne uzme u obzir progresivno umanjeње broja neusklađenih p. e., to jest neprikupljenih ili nepročišćenih, odnosno pročišćenih na nezadovoljavajući način. To bi omogućilo uzimanje u obzir napretka koji je Veliko Vojvodstvo Luksemburg postiglo u pogledu izvršenja gore navedene presude Komisija/Luksemburg i načela proporcionalnosti.
- 49 U svom zahtjevu Komisija predlaže prilagodbu sustava izračunavanja novčane kazne s ciljem da Veliko Vojvodstvo Luksemburg ne kazni prisilnim plaćanjem za povredu koju je utvrdio Sud, a koja je već prestala tijekom razdoblja nužnog za utvrđivanje usklađivanja u pitanju, odnosno da na kraju tog razdoblja proiziđe da je pročišćavanje koje je primijenjeno bilo u skladu s Direktivom 91/271 tijekom tog razdoblja.
- 50 U tom smislu, Komisija predlaže da se u iznos kazne tijekom razdoblja od šest mjeseci ne uračunava ukupan broj p. e. na koje se odnosi tercijarno pročišćavanje. Na kraju tog šestomjesečnog razdoblja, kao prvo, ako su rezultati u skladu s Direktivom 91/271 što se tiče učestalosti uzorkovanja i točnih vrijednosti, za stanicu za pročišćavanje moći će se smatrati da primjenjuje usklađeno pročišćavanje te će se odgovarajući p. e. konačno odbiti od obračuna novčane kazne. Kao drugo, ako rezultati u šest mjeseci pokazuju da funkcioniranje stanice nije usklađeno, odgovarajući p. e. ponovno će se uvrstiti u obračun novčane kazne. Na kraju, kao treće, u slučaju osrednjih rezultata koji se ipak mogu smatrati usklađenima u razdoblju od dvanaest mjeseci kao što to navodi Direktiva 91/271, može se odrediti novo razdoblje odgode od šest mjeseci. U slučaju da usklađenost ne bude potvrđena, odgovarajući p. e. ponovno će se uvrstiti u obračun novčane kazne te će se smatrati dugovanjem za cjelokupno razdoblje odgode od dvanaest mjeseci.
- 51 No, iako je točno da su, prema Velikom Vojvodstvu Luksemburg, ispuštanja iz neusklađenih p. e. u Luksemburgu smanjena tijekom 2011. godine, što spušta stopu neusklađenosti (u p. e.) sa 64 % na 21 %, potrebno je uzeti u obzir otegotne okolnosti koje je utvrdila Komisija.
- 52 Na prvom mjestu, kao što je to utvrdila i Komisija, prošlo je više od pet godina od gore navedene presude Komisija/Luksemburg. Veliko Vojvodstvo Luksemburg imalo je do danas više nego dovoljno vremena za potpuno izvršenje te presude, dok je Direktiva 91/271 početno predviđala 5 godina za udovoljavanje obvezama koje iz nje proizlaze.
- 53 Na drugom mjestu, u određivanju cjelokupnog državnog područja „osjetljivim područjem” luksemburške vlasti zaključile su da su površinske vode već bile pogođene ili su u kratkom vremenu mogle biti pogođene fenomenom eutrofikacije. To određenje, potvrđeno dopisivanjem iz 1999. između istih vlasti i Komisije, dovodi do zaključka da Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije moglo ignorirati nužnost nastavka radova kojima se omogućuje usklađivanje stanica za pročišćavanje s pravom Unije, barem od 1999.
- 54 U ovom slučaju novčana kazna ne smije biti odgođena ni umanjena prije nego što Veliko Vojvodstvo Luksemburg poduzme sve potrebne mjere kako bi postupilo u skladu s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg i, posljedično, izvrši obveze predviđene Direktivom 91/271.
- 55 Međutim, jasno je da nametanje iznosa poput onog koji predlaže Komisija ne vodi računa o činjenici da je Veliko Vojvodstvo Luksemburg već izvršilo znatan dio svojih obveza, što taj iznos čini neproporcionalnim.
- 56 Uzimajući u obzir ukupnost okolnosti u ovom slučaju, Sud smatra da je nametanje novčane kazne u iznosu od 2800 eura po danu od dana objave ove presude do dana kada se Veliko Vojvodstvo Luksemburg uskladi s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg primjereno za postizanje izvršenja te presude.

Paušalni iznos

- 57 Uvodno, potrebno je podsjetiti da se osuđivanje na plaćanje paušalnog iznosa u biti zasniva na ocjeni posljedica koje neizvršenje obveza odnosne države članice ima za privatne i javne interese, osobito ako povreda traje dulje razdoblje nakon što je prethodno utvrđena presudom (gore navedena presuda Komisija/Češka Republika, točka 40. i navedena sudska praksa).
- 58 Nadalje, mogućnost takve osude i određivanje mogućeg paušalnog iznosa mora u svakom pojedinom slučaju ovisiti o ukupnosti svih bitnih elemenata koji se tiču kako karakteristika utvrđene povrede tako i odgovarajućeg stava države članice u postupku pokrenutom na temelju članka 260. UFEU-a (gore navedena presuda Komisija/Češka Republika, točka 41.).
- 59 U tom pogledu, ova odredba daje Sudu velike diskrecijske ovlasti kako bi odlučio treba li ili ne treba izreći takvu kaznu i da u tom slučaju utvrdi njezin iznos. Točnije, osuđivanje države članice na paušalni iznos ne bi trebalo poprimiti karakter automatizma (gore navedena presuda Komisija/Češka Republika, točka 42.).
- 60 U tu svrhu, prijedlozi Komisije ne obvezuju Sud i predstavljaju samo indicije (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu Komisija/Češka Republika, točka 43.).
- 61 Što se tiče očitovanja koja su dostavili Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Ujedinjena Kraljevina prema kojima bi Komisija, u okviru velikih infrastrukturnih projekata kao što su oni u ovom slučaju, trebala uzimati u obzir razuman rok za izvršenje s obzirom na veličinu i težinu realizacije zahvata, dok se trajanje povrede počinje računati tek po isteku tog roka, primjereno je zaključiti da prirodu, složenost, troškove i trajanje realizacije takvih projekata od osuđene države članice treba uzeti u obzir kako prilikom ocjene nužnosti izricanja paušalnog iznosa tako i prilikom njegova utvrđivanja.
- 62 Dakle, iz spisa dostavljenog Sudu proizlazi da Veliko Vojvodstvo Luksemburg upravo provodi napore i velika ulaganja kako bi izvršilo gore navedenu presudu Komisija/Luksemburg. Komisija je također primijetila da je nakon te presude broj aglomeracija koje ne ispunjavaju uvjete iz članka 5. stavka 4. Direktive 91/271 smanjen na šest aglomeracija od 12 postojećih.
- 63 Iako se nedvojbeno radi o investicijskom naporu, jednako je potrebno istaknuti kako je, klasificirajući cijelo svoje državno područje kao „osjetljivo područje” sukladno članku 5. stavku 1. i Prilogu II. navedene direktive, Veliko Vojvodstvo Luksemburg prepoznalo nužnost pojačane zaštite okoliša na svom državnom području. Dakle, izostanak pročišćavanja otpadnih voda čini posebno povećanu opasnost za okoliš.
- 64 Osim toga, važno je istaknuti da je povreda utvrđena gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg trajala gotovo sedam godina, što je prekomjerno čak i ako se prizna da su zadaci izvršenja zahtijevali značajno razdoblje od više godina i da se izvršenje te presude može smatrati uznapredovalim.
- 65 Shodno tome, Sud smatra, uzimajući u obzir prekomjerno trajanje povrede, kako je u ovom predmetu opravdano naložiti Velikom Vojvodstvu Luksemburg plaćanje paušalnog iznosa.
- 66 S obzirom na čimbenike koji prethode, Sud smatra kako će se raditi o poštenoj ocjeni okolnosti slučaja ako se paušalni iznos koji Veliko Vojvodstvo Luksemburg mora isplatiti odmjeri na 2.000.000 eura.
- 67 Stoga je potrebno naložiti Velikom Vojvodstvu Luksemburg plaćanje Komisiji paušalnog iznosa od 2.000.000 eura na račun „Vlastiti izvori Europske unije”.

Troškovi

⁶⁸ Na temelju članka 138. stavka 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da je Komisija postavila zahtjev da se Velikom Vojvodstvu Luksemburg naloži snošenje troškova i da je povreda bila utvrđena, Velikom Vojvodstvu Luksemburg nalaže se snošenje troškova. U skladu s člankom 140. stavkom 1. Poslovnika, prema kojem države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove, Ujedinjena Kraljevina snosit će vlastite troškove.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Ne poduzevši potrebne mjere kako bi postupilo u skladu s presudom od 23. studenoga 2006., Komisija/Luksemburg (C-452/05), Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije ispunilo svoje obveze na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a.**
- 2. Velikom Vojvodstvu Luksemburg nalaže se plaćanje Europskoj komisiji paušalnog iznosa od 2.000.000 eura na račun „Vlastiti izvori Europske unije”.**
- 3. U slučaju da se neispunjenje obveza utvrđeno u točki 1. nastavi i nakon objave ove presude, Velikom Vojvodstvu Luksemburg bit će naloženo plaćanje Europskoj komisiji, na račun „Vlastiti izvori Europske unije”, novčane kazne u iznosu od 2800 eura pa danu zakašnjenja provođenja mjera nužnih za usklađivanje s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg, računajući od dana objave presude u ovom predmetu do potpune usklađenosti s gore navedenom presudom Komisija/Luksemburg).**
- 4. Nalaže se Velikom Vojvodstvu Luksemburg snošenje troškova.**
- 5. Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske snosi svoje troškove.**

Potpisi